

Beleidsplan 2017-2021

Volkssterrenwacht Bussloo

Bussloo, september 2016

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan **2017-2021** van de Stichting Volkssterrenwacht Bussloo (VSB); een voortzetting van het in 2012 opgestelde beleidsplan voor de periode 2012 – 2016.

Nederland telt ruim 30 publiekssterrenwachten. Het werkgebied van de VSB beslaat een behoorlijk gebied in Midden Nederland en omvat globaal de Stedendriehoek Deventer/Apeldoorn/Zutphen. De onderlinge contacten zijn goed en de landelijke contacten zijn gebundeld via de Koninklijke Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde met als doel het verzamelen en verspreiden van informatie over programma's en activiteiten van de individuele sterrenwachten en de overige aangesloten sterrenkundige verenigingen.

De VSB is een stichting die zich richt op het verspreiden van kennis rondom de sterrenkunde, ruimtevaart, weerkunde en aanverwante wetenschappen. De VSB is in 1973 opgericht en is sinds 1975 al meer dan regulier geopend voor het publiek. In de recente jaren werden gemiddeld zo'n 4.500 bezoekers per jaar ontvangen op een uiteenlopend scala van activiteiten. Het bestuur, de medewerkers en de beheerder van de VSB zijn allen vrijwilligers.

De doelstelling van de VSB is statutair:

"het bevorderen van de beoefening van de amateurastronomie als creatieve wijze van vrijetijdsbesteding die de beoefenaars enerzijds in contact brengt met de grootsheid van het heelal en anderzijds met de exacte wetenschappen, hun beoefenaars en met de technieken die bij het vervaardigen van eigen waarnemingsinstrumenten nodig zijn. De stichting stimuleert en coördineert gerichte waarnemingsacties."

De concrete invulling hiervan is de volgende:

Onze sterrenwacht is erop gericht de sterrenkunde voor een breed en gevarieerd publiek toegankelijk te maken. Daarnaast wordt de mogelijkheid geboden deel te nemen aan gezamenlijke activiteiten zoals, waarnemen, astrofotografie, instrumentenbouw, zelfstudie en onderhoud van de sterrenwacht.

Algemeen

De VSB is in 1975 gestart met reguliere publieksactiviteiten en na een eerste 'pioniersfase' ontwikkelde de VSB zich in de jaren '80 en '90 tot een vaste waarde in de wijde regio. De wekelijkse kijkavonden, ontvangst van groepen en bijzondere (waarnemings)activiteiten trokken jaarlijks zo'n 3.000 bezoekers.

De VSB is gehuisvest in een gerestaureerde boerderij waarvan het achterhuis in gebruik is als een ontvangstruimte die plaats biedt aan ruim 60 bezoekers. Gelegen aan de rand van het Recreatiegebied Bussloo kent de VSB nog relatief donkere omstandigheden en een blik op een weidse horizon. Naast de boerderij bevindt zich een observatorium met afrijdbaar dak waarin op een computergestuurde opstelling het hoofdinstrument (een C14-Schmidt-Cassegrain-telescoop) en een speciale zonnetelescoop is gemonteerd.

Begin deze eeuw is binnen de VSB al eens nagedacht over mogelijkheden van uitbreiding, zoals met bijvoorbeeld een projectieplanetarium en/of een tentoonstellingsruimte. Dit is echter slechts realiseerbaar door nieuwbouw, hetgeen in combinatie met het monumentale karakter van de boerderij al snel tot een forse investering leidt. Dit zou vergaande consequenties kunnen hebben op het karakter van de VSB en de inzet van de vrijwilligers en in 2008 is dan ook besloten om deze plannen niet voort te zetten.

In 2009 maakte de VSB een doorstart met een modernisering van de ontvangstruimte en in de afgelopen jaren is verder geïnvesteerd in het voorterrein (parkeerplaats) en in de astronomische apparatuur (opstelling, telescopen, allsky-camera, accessoires). In 2012 ontving de VSB haar 100.000ste bezoeker en in 2015 is grootschalig het 40-jarig jubileum gevierd.

De afgelopen 5 jaar worden de diverse activiteiten van de VSB jaarlijks door ca. 4.500 bezoekers bijgewoond.

De ambitie van de medewerkers en het bestuur van de VSB voor **2017-2021** is om de VSB - als voorzetting op de in afgelopen 40 jaar ingezette weg - blijvend op de kaart te zetten en daartoe is de volgende doelstelling geformuleerd:

De VSB wil zich in de regio blijven profileren als instelling voor publiekvoorlichting over sterrenkunde, ruimtevaart en aanverwante wetenschappen, waarbij zij zich blijft richten op het algemene publiek (in het bijzonder de 'recreatieve' bezoeker) en op educatieve doelgroepen (basis- en voortgezet onderwijs).

Voor de beleidsperiode **2017-2021** zijn – vooralsnog – geen grote investeringsplannen of uitbreidingen van de activiteiten voorzien.

Activiteiten

Om de beschreven doelstelling te verwezenlijken worden de volgende activiteiten ondernomen:

- a. **Wekelijkse Kijk-in avonden** op de vrijdagavond.
Deze mogen zich in een toenemende belangstelling verheugen. Het gemiddelde bezoekersaantal ligt rond de veertig per avond. Een vast team van sprekers verzorgt een afwisselend en interessant programma over een scala van onderwerpen die betrekking hebben op sterrenkunde, ruimtevaart, weerkunde en aanverwante wetenschappen. Zoveel mogelijk wordt hierbij aangehaakt op de actualiteit. Tevens wordt een mix beoogd van op een breed publiek afgestemde algemene presentaties (vooral in de vakantieperioden) en meer specifieke onderwerpen. In aanvulling op de presentatie door de eigen vrijwilligers worden regelmatig sprekers uitgenodigd die professioneel werkzaam zijn in de astronomie en aanverwante wetenschappen. Tijdens de kijkavonden wordt bij helder weer het publiek tevens de gelegenheid geboden om de actuele sterrenhemel waar te nemen met de C14-Celestron, het hoofdinstrument van de VSB en de speciale zonnekijker.

In 2017-2021 zullen deze kijk-in avonden voortgezet worden en zal blijvend gestreefd worden naar een boeiend programma voor een groot publiek. Nadrukkelijk wordt hierbij ook de inzet van gastsprekers toegepast. Waar mogelijk zal in de presentaties aanvullend gebruik worden gemaakt van mogelijkheden van films en animaties.

- b. **Groepsbezoeken.**
Naast de reguliere vrijdagavond openstellingen is de VSB ook, op afspraak, te bereiken voor groepen. Deze variëren van schoolklassen, personeelsverenigingen, familiegroepen tot groepen die een recreatief bezoek brengen aan de sterrenwacht. Bij gelegenheid worden ook groepsbezoeken op locatie verzorgd.

In **2017-2021** zal de sterrenwacht zich blijvend beschikbaar stellen voor het ontvangen van deze groepen, waarbij de invulling hiervan zowel inhoudelijk als praktisch aangepast kan worden aan de wensen van de bezoekers. Hierbij wordt specifieke aandacht geschonken aan groepen uit zowel het primair als voortgezet onderwijs.

c. **Cursussen.**

De VSB organiseert jaarlijks diverse cursussen, waaronder een Beginnerscursus Sterrenkunde, in samenwerking met de regionale Vereniging voor weer- en sterrenkunde Triangulum. Deze cursussen worden verzorgd door vrijwilligers van de beide organisaties.

Naast de Beginnerscursus worden periodiek meer thematische cursussen aangeboden, zoals Weerkunde, Bouw van het Heelal, Levensloop van Sterren en Praktische Sterrenkunde.

In **2017-2021** zal een continue evaluatie plaatsvinden van de aard, omvang en inhoud van de geboden cursussen. Gestreefd wordt naar een uitbreiding van het aantal sprekers, te werven onder de eigen vrijwilligers.

d. **Waarnemingsactiviteiten.**

Het hele jaar worden diverse waarnemingsactiviteiten georganiseerd, die regelmatig worden bezocht. In de periode 2012-2016 kon worden geïnvesteerd in een nieuw hoofdinstrument (C14-Celestron) en een nauwkeurige computergestuurde opstelling. Ook beschikt de VSB over een speciale zonnekijker. In toenemende mate wordt deze apparatuur gebruikt voor het waarnemen (zowel door publiek als de eigen vrijwilligers), maar ook voor astrofotografie.

Ook beschikt de VSB inmiddels over een operationeel all-sky-systeem waarmee iedere nacht de hemel 'bewaakt' kan worden op het verschijnen van heldere meteoren, poollicht en andere hemelverschijnselen. De VSB maakt daarmee onderdeel uit van een netwerk van waarnemingsstations die het mogelijk maakt om bij het verschijnen van een heldere meteor nauwkeurige baanberekeningen te kunnen verrichten.

In **2017-2021** streven we naar een verdere uitbreiding van het aantal waarneemactiviteiten en gebruik van de beschikbare apparatuur. Waar nodig wordt hiervoor eventueel geïnvesteerd in uitbreiding van de accessoires en apparatuur.

Naast het reguliere waarnemen/fotograferen van bv. maan, planeten en deepsky zal aangehaakt worden op actuele hemelverschijnselen, zoals de verschijning van een komeet of een (super)nova voor het verrichten van waarnemingsreeksen.

e. **Jeugdactiviteiten.**

Al enkele jaren wordt door de VSB enkele malen per jaar een speciale jeugdmiddag georganiseerd waarin de jeugd van ca. 8 jaar t/m ca. 12 jaar op een interactieve manier kennis maakt met diverse onderwerpen uit sterrenkunde en ruimtevaart. Sinds 2013 is er een werkgroep jeugdactiviteiten binnen de VSB actief die initiatieven ontwikkelt om specifiek de kennisoverdracht naar de jeugd van ca. 8 jaar t/m ca. 21 jaar te stimuleren.

Op basis van het door de jeugdwerkgroep gemaakte plan zullen in **2017-2021** activiteiten uitgewerkt worden voor de volgende leeftijdsgroepen:

- **Leeftijdsgroep 8-12 jaar**
Jeugdmiddagen conform het inmiddels reeds enige jaren toegepaste concept met een combinatie van plenaire activiteiten (presentatie, tekenwedstrijd) en groepsgewijze spelvormen (o.a. waterraket lanceren, maankraters gooien, zonnestelsel op schaal); uit de tot nu toe georganiseerde jeugdmiddagen blijkt dat er vanuit deze doelgroep meer dan voldoende belangstelling is;
- **Leeftijdsgroep 12-16 jaar**
Jongerenmiddagen, qua aanpak conform het concept van de jeugdmiddagen, met (nog te ontwikkelen) meer op deze leeftijdsgroep afgestemde activiteiten; via try-outs zal blijken of de VSB er in kan slagen om deze leeftijdsgroep in voldoende mate te kunnen bereiken;
- **Leeftijdsgroep 16-21 jaar**
Astro College, een concept gebaseerd op de 'College Tour' met een interactieve avond waarbij een gast wordt geïnterviewd en vanuit het publiek

vragen kunnen worden gesteld; via try-outs zal vastgesteld worden of dit concept voldoende aansluiting vindt.

f. **Overige activiteiten.**

Naast bovengenoemde activiteiten organiseert de VSB nog enkele andere activiteiten of neemt zij deel aan landelijk opgezette activiteiten:

- Landelijke Sterrenkijkdagen
- Zomerse Zondag
- Weekend van de Wetenschap
- Nacht van de Nacht

In **2017-2021** wil de VSB op een enthousiaste wijze deze activiteiten voortzetten en waar mogelijk uitbreiden; mede door aan te sluiten op landelijke initiatieven. Deze activiteiten hebben vooral een 'promotioneel' karakter.

Vrijwilligers

De VSB is een 100% vrijwilligersorganisatie. Zowel bestuur, beheerder als medewerkers vervullen hun activiteiten onbezoldigd en zijn betrokken vanuit een persoonlijk enthousiasme voor de sterrenkunde en de specifieke publieksdoelstellingen van de VSB.

Per 2016 opereert de VSB met vijf bestuursleden, een 15-tal medewerkers en één beheerder. Er wordt naar gestreefd om de groei van de activiteiten in lijn te houden met de grootte van de medewerkersgroep.

Voor de continuïteit van de VSB in **2017-2021** is het van eminent belang dat deze groep stabiel blijft en dat in een eventueel verloop voorzien wordt door een reguliere aanwas van nieuwe vrijwilligers. Gezien de directe relatie tussen het aantal beschikbare vrijwilligers en het aantal te organiseren activiteiten is zelfs een lichte groei van de groep wenselijk.

Belangrijk is echter wel dat er binnen de groep een goede samenwerking is en blijft en dat aspirant-vrijwilligers een goede aansluiting hebben met de bestaande groep. De VSB probeert dit te borgen door het hanteren van een traject van aspirant-medewerkschap in combinatie met een bijbehorend mentorschap. Kwaliteit en goede aansluiting gaat hierbij boven de kwantiteit van het aantal vrijwilligers.

Bestuursleden kunnen zowel uit de eigen medewerkers als vanuit extern komen, waarbij eveneens een goede aansluiting met het bestaande bestuur en de medewerkersgroep een belangrijk criterium is.

Public Relations

De VSB gebruikt diverse media om haar activiteiten kenbaar te maken bij het publiek

- www.volkssterrenwachtbusloo.nl, de eigen website
- Astrovisie, het eigen kwartaalblad voor donateurs
- Regionale dag- en weekbladen
- Regionale en lokale omroepen
- Social media zoals Facebook
- Kennislink Agenda, landelijke agenda voor publieksactiviteiten over wetenschap en techniek
- een eigen (regionaal) netwerk, m.n. in het basis- en voortgezet onderwijs

In **2017-2021** wil de VSB nadrukkelijker een eigen huisstijl formuleren en de eigen website moderniseren. De inzet van social media bij de promotie van de activiteiten zal verder ontwikkeld worden in aansluiting op de continue ontwikkeling van de technische mogelijkheden. Waar mogelijk zal het eigen netwerk verder uitgebreid en benut worden.

Inkomstenbronnen

De VSB verwerft haar structurele inkomsten uit:

- **Donateurs**
Het aantal donateurs is de afgelopen jaren gestaag toegenomen van ca. 120 (2009) naar 190 (2015). De meesten zijn B-donateur voor een prijs van € 40,00 per jaar
- **Bezoekers kijk-in avonden en overige publieksactiviteiten**
Het gemiddelde bezoekersaantal op een kijk-in avond is ruim veertig, waarvan ca. de helft vaste bezoekers/donateurs. De overige bezoekers betalen een entreprijs van € 5,00 per volwassene en € 2,50 voor een kind t/m 14 jaar
- **Het geven van cursussen waarvoor cursusgeld worden geheven**
- **Baromzet; de verkoop van koffie/thee/frisdrank tijdens de openingsuren**
- **Verkoop en uitlenen van boeken/instrumenten en andere materialen**
- **Subsidie Gemeente Voorst**
- **Sponsoring door de firma Christiaan van der Klaauw Astronomical Watches**

Incidentele inkomsten worden verkregen via fondswerving en dienen vooral voor projectmatige uitgaven.

Beheer van het vermogen

Het beleid van de VSB is er op gericht dat er een vast bedrag ten behoeve van continuïteitsreserve blijft gereserveerd. Het vermogen van de Stichting is stabiel.

Besteding van het vermogen

Grotere investeringen (> € 250,00) worden pas gedaan na het opstellen van een projectvoorstel en het indienen van een begrotingsvoorstel.

Bussloo, september 2016
A.H. Scholten, voorzitter VSB